

Jo escric + jo dirigesc + jo interpret + jo produesc = cineasta

Claudio Rynhout

Sembla ser que, els darrers anys, les categories professionals, al món del cine, han sofert una transformació. I en aquesta metamorfosi d'oficis artístics i tècnics, ara tothom fa de tot, i als comentaristes ens envaeix el dubte quan hem de parlar d'un actor que ha guanyat un premi com a realitzador, o com a productor, o com a guionista: ¿com denominar-lo? Potser cal l'aplicació de cineasta com a adjectiu ample per una persona que es dedica al setè art. Aquesta possibilitat pot trobar suport en altres teories que afirmen que, per assolir el cim d'una professió, és important conèixer els continguts d'altres professionals dins del mateix àmbit; fórmula molt americana i de connotacions cinematogràfiques, per arribar a ser un número u.

No és nou el polifacetisme al cine. Però dècades enrere això no es reduïa a una qüestió de voler, sinó de saber. Chaplin o Orson Welles es varen dirigir a ells mateixos; Cecil B. De Mille va donar realitat a la seva persona a la inoblidable *Sunset Boulevard* de Billy Wylder.

Més recentment Truffaut, Woody Allen, Almodóvar o Colomo, entre molts d'altres, han pres part activa a les seves pròpies pel·lícules o com a actors a les de tercers. Tot i que aquest és un altre tema, diferent al de la temptació d'alguns actors de posar-se darrere la càmera i festejar amb la direcció. Fins aquí perfecte; però després s'ha convertit en una finalitat més que no un mitjà d'exploració i enriquiment interpretatiu de les seves respectives carreres. Actors que es realitzen a ells mateixos, darrerament n'hi ha a balquena i entre els més significatius trobam Mel Gibson, Clint Eastwood o Branagh. Entre els seus correligionaris, també n'hi ha que dirigeixen en lloc de simultanejar totes dues facetes; des de Redford, a Forrest Withaker, passant per Ana Belén, hi cap tota una galeria d'actors encaparrotats a ordenar en lloc de ser ordenats, encoratjats en el camí obert pels seus col·legues. D'altres es deixen temptar per la producció; aquests darrers, benvinguts siguin si permeten crear oportunitats a novells i independents. N'hi ha —encara que menys nombrosos—, que es produeixen a ells mateixos, i trien d'aquesta forma el seu director i perso-

natge com Jodie Foster, a més d'alguns n o m s a n t e r i o r s ; caprici o luxe, com es vulgui.

Ara Emma Thompson o Mel Gibson són premiats no com a actors, sinó com a guionista i director respectivament. I al carro d'artistes, s'hi han de sumar molts d'actors que anuncien a

les entrevistes que, entre els seus projectes de futur, s'hi troba dirigir una pel·lícula. Alguns ens enlluernava, a d'altres, en canvi, se'ls endevina un tempestuós resultat. A aquestes persones, capaces i polifacètiques, com els prohoms del Renaixement, els convendria considerar i reflexionar sobre l'aportació que les seves temptacions comporten. Benvinguda sigui la pluralitat. Sense oblidar tampoc altres alteracions, com la dels guionistes brillants que amb *libretos* d'històries inèdites i importants, esperen la seva oportunitat, mentre contempen estupefactes com un percentatge molt elevat de títols que les productores duen envant són adaptacions de novel·les i obres literàries clàssiques o contemporànies. ¿Haurien d'adaptar-se a novel·la els millors guions originals per convertir-se en best-seller? ¿Què en pensen, els directors desocupats o els joves estudiants de realització, sobre el pas de fronteres entre artístic i tècnic? Afortunadament, som en una societat de lliure competència, en la qual el proteccionisme cultural es presenta innecessari en benefici de la creativitat, però el lliure albir pot resultar molest; a més d'un adreçador, i un viciós monopoli pels qui fan feina durament per arribar-hi.

